

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТИ»

I семестр 2020-2021 н.р.

I. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Географія)»

Освітня програма: «Середня освіта (Географія)»

Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС

Статус дисципліни: обов'язкова

Біолого-природничий факультет

Кафедра економіки та менеджменту

Мова навчання: українська

Види занять: лекції, семінарські

Методи навчання: проблемно-пошуковий, репродуктивний метод, пояснювально-демонстраційний метод, інтерактивні методи.

Форми навчання: заочна

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Заочна	2	3	3/90	8	4			4	82		+	

2. Викладачі

Пурій Галина Миколаївна E-mail: galunaryiy@gmail.com Тел.: +38097-986-29-25	Кандидат економічних наук, доцент Провідний викладач з дисципліни
---	--

3. Характеристика навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи спеціальних знань щодо особливостей освітнього менеджменту та набуття практичних навичок управлінської діяльності у галузі освіти.

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Менеджмент освіти» студент повинен оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення, розробляти та управляти проектами.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- Здатність до аналізу та використання методичної, нормативної, адміністративно-правової документації у професійній педагогічній діяльності.
- Здатність до організації продуктивної самоосвіти та презентації власних професійних здобутків.
- Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати загальні закономірності освітнього процесу та особливості педагогічної діяльності в контексті освітніх реформ.
- Формувати власний стиль педагогічної діяльності та моделювати перспективи професійного зростання.
- Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.

4. Програма дисципліни

Тема 1. Концептуальні засади менеджменту освіти

Еволюція концепції менеджменту в освіті. Сутність і характеристики основних системоутворюючих елементів освітнього менеджменту. Цілі і завдання менеджменту освіти. Функції освітнього менеджменту. Закономірності та принципи менеджменту. Методи педагогічного менеджменту. Фактори ефективності менеджменту в освіті. Результати діяльності суб'єктів педагогічного менеджменту. Людино-центристський підхід в управлінні навчальними закладами.

Тема 2. Навчальний заклад як об'єкт управління

Поняття навчального закладу. Місія освітньої організації. Організаційно-правові основи функціонування навчальних закладів. Класифікація навчальних закладів. Державні та приватні заклади освіти. Недержавні некомерційні заклади освіти. Формальні та неформальні організації в освітній сфері. Джерела фінансування суб'єктів освітньої діяльності. Бюджетні асигнування в освіту. Кошторис навчального закладу. Джерела формування кошторису навчального закладу. Загальний і спеціальний фонди кошторису навчального закладу. Поняття нормативів фінансування. Додаткові джерела фінансування навчальних закладів. Поточні та капітальні витрати. Сутність фандрайзingu. Евдамент-фонди. Фінансовий менеджмент як фактор фінансової стійкості та сталого розвитку закладів вищої освіти.

Тема 3. Соціально-психологічні аспекти менеджменту освіти

Комунікація. Комунікації в процесі управління. Основні завдання інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Модель процесу комунікації. Основні стадії ефективної комунікації. Зовнішні та внутрішні комунікації. Формальні та неформальні комунікації. Інформація. Класифікація управлінської інформації. Вимоги до інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Інформатизація освіти. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Поняття «організаційної культури». Функції організаційної культури. Основні критерії оцінки організаційної культури.

Тема 4. Організація діяльності колективу навчального закладу

Закономірності організації колективу. Методи управління колективом. Міжособистісні відносини як основа ділового спілкування в колективі і їх формування. Колектив навчального закладу та його структура. Ефективні та неефективні колективи. Взаємодія і взаємовідносини в колективі. Керівництво та лідерство в колективі. Діяльність менеджера як керівника колективу. Стилі управління трудовим колективом. Мотиви діяльності керівника та формування стилю керівництва. Сутність лідерства. Функціональні обов'язки керівника,

менеджера. Оцінка ділових, професійних і особистісних якостей керівника навчального закладу.

Тема 5. Маркетинг в системі управління навчальним закладом

Маркетинг. Сутність «освітнього маркетингу». Інструменти маркетингу. Маркетингові комунікації. Інтегровані маркетингові комунікації. Особливості формування маркетингової політики навчального закладу. Складові комплексу маркетингу: продуктова, цінова, комунікаційна та збутова політика. Маркетингові дослідження у навчальних закладах.

Тема 6. Управління конкурентоспроможністю навчального закладу

Сутність поняття «конкуренція». Функції конкуренції як економічної категорії. Конкурентоспроможність навчального закладу. Особливості управління конкурентоспроможністю навчального закладу. Конкурентні переваги навчального закладу. Нецінові методи забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на рівень конкурентоспроможності навчального закладу. Фінансово-економічні, організаційно-правові, політичні, технологічні, демографічні та соціокультурні фактори конкурентоспроможності освітньої установи. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності навчального закладу. Рейтингове оцінювання закладів вищої освіти. Формування конкурентоспроможних послуг у системі вищої освіти.

Перелік тем семінарських занять:

- Тема 1. Концептуальні засади менеджменту освіти.
- Тема 2. Маркетинг в системі управління навчальним закладом.
- Тема 3. Управління конкурентоспроможністю навчального закладу.

5. Локація, технічне й програмне забезпечення (обладнання)

Локація: лекційні та семінарські заняття проводяться в онлайн режимі.

6. Інформація про консультації

Консультації проводяться в онлайн режимі.

7. Система оцінювання

Усні відповіді (x)	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Співбесіда з лектором	Сума
10	60	10	20	100

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де $K = 10$ б., A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні модуля, включаючи оцінки "2", n – кількість цих оцінок (не менше двох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на практичних заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Сумарна кількість балів, отриманих студентом за різні види виконаної навчальної роботи, становить підсумкову семестрову оцінку.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Семестрова оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і

8. Питання до заліку

1. Цілі, завдання та функції освітнього менеджменту.
2. Закономірності та принципи освітнього менеджменту.
3. Поняття навчального закладу. Класифікація навчальних закладів.
4. Організаційно-правові основи функціонування навчальних закладів. Статут навчального закладу.
5. Матеріально-технічна база навчальних закладів.
6. Кошторис навчального закладу. Загальний і спеціальний фонди кошторису навчального закладу та джерела їх наповнення.
7. Додаткові джерела фінансування навчальних закладів. Сутність фандрайзingu. Ендаумент-фонди.
8. Організація освітнього процесу.
9. Інноваційний менеджмент. Етапи впровадження нововведень у навчальному закладі.
10. Комунікації в процесі управління. Основні завдання інформаційного забезпечення управлінської діяльності.
11. Поняття та функції організаційної культури.
12. Стили та методи управління трудовим колективом.
13. Педагогічний колектив та оцінка рівня його розвитку.
14. Професійна діяльність керівника навчального закладу.
15. Управлінське рішення та організація процесу його розробки.
16. Управлінська культура керівника навчального закладу.
17. Професійно-кваліфікаційна характеристика керівника навчального закладу.
18. Сутність та інструменти «освітнього маркетингу». Інтегровані маркетингові комунікації.
19. Маркетингові дослідження у навчальних закладах.
20. Особливості формування маркетингової політики навчального закладу.
21. Конкурентоспроможність навчального закладу. Конкурентні переваги навчального закладу.
22. Технологія бенчмаркінгу в системі управління навчальними закладами.
23. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на рівень конкурентоспроможності навчального закладу.
24. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності навчального закладу.
25. Система рейтингового оцінювання закладів вищої освіти.

9. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Григораш В. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник / В. Григораш, О. Касьянова, О. Мармаза. – Харків : Ранок, 2003. – 160 с.
2. Гринькова М.В. Менеджмент в освіті / М.В. Гринькова, О.Г. Штепа. – Полтава, 2003. – 73 с.
3. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті /Л.І. Даниленко. – К. : Шк. світ, 2007. –120 с.
4. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент : навч. посіб. / Л.І. Даниленко. – Київ : Главник, 2006. – 144 с.
5. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту / В.С. Демчук. – К.: Ленвіт, 2007. – 263 с.
6. Коберник О.М. Менеджмент в освіті : навчальний посібник / О. М. Коберник, М.І. Гагарін – 3 вид. – Умань : ВПЦ «Візаві». – 2017. – 242 с.

7. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті / В.В. Крижко. – Запоріжжя : Просвіта, 2003. – 272 с.
8. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. – Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 272 с.
9. Левченко Л.С. Стратегічний менеджмент навчального закладу : навчально-методичний посібник / Л.С. Левченко. – Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011. – 140 с.
10. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О.І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. – 126 с.
11. Мартинець Л.А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.] / Л.А. Мартинець. – Вінниця, 2018. – 196 с.
12. Маслов В.І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами : навч. посіб. / В.І. Маслов. – Т. : Астон, 2007. – 150 с.
13. Мороз І.В. Менеджмент і моніторинг освіти: навчально-методичний посібник / І.В. Мороз. – К. : Освіта України, 2006. – 144 с.
14. Освітній менеджмент: теорія і практика : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В. Соколової, О.Б. Проценко. – Маріуполь : МДУ, 2013. – 216 с.
15. Паращенко Л.І. Теоретико-прикладні аспекти управління закладами освіти : наук.-метод. посібник / Інститут педагогіки АПН України; Асоціація керівників шкіл України // Л.І. Паращенко, Л.М. Калініна, Н.М. та ін. За бгр. Л.М. Калініна. – К. : ПП Компанія «Актуальна освіта», 2002. – 312 с.
16. Пурій Г.М. Економіка освіти : конспект лекцій / Пурій Галина Миколаївна. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. – 65 с.
17. Пурій Г.М. Особливості маркетингової діяльності навчальних закладів / Г.М. Пурій, М.М. Хомик // Реалізація концепції сталого розвитку: взаємодія держави та бізнесу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 20 жовтня 2018 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2018. – 128 с. – С. 64–66.
18. Пурій Г.М. Основні фактори забезпечення конкурентоспроможності закладу вищої освіти / Г.М. Пурій // Професійне становлення молоді в умовах інтеграційного розвитку України: Матеріали шістнадцятої всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених, аспірантів та студентів. – Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2020. – 109 с. – С. 56–58.
19. Пурій Г.М. Фандрайзинг як метод фінансового забезпечення закладів вищої освіти в умовах обмеженості бюджетних ресурсів / Г.М. Пурій, І.Р. Фляк // Актуальні питання розвитку науки та освіти (частина І): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 жовтня 2019 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2019. – 56 с. – С. 26-28.
20. Соколова І.В. Теорія і практика вищої освіти : навчальний посібник / І.В. Соколова. – 2016. – 332 с.
21. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. 2-е вид.перероб.і допов. Бердянськ: БДПУ, 2020. 603 с.
22. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посібник / Хриков Є.М. – К.: Знання, 2006. – 365 с.
23. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник / А.П.Черниш. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 324 с.

Додаткова література:

24. Ареф'єва О.В. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти : [монографія] / О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.
25. Білобровко Т.І. Кредитно – модульний курс з освітнього менеджменту: навч. посібник / Т.І. Білобровко. – Переяслав – Хмельницький, 2008. – 76 с.

26. Бренд-менеджмент: теорія і практика.-навч. посібник / укл. І.В. Струтинська. – Тернопіль: Прінт-офіс, 2015. – 204 с.
27. Впровадження локальних систем управління якістю в українських університетах : Аналітичний звіт / За заг. ред. Т. В. Фінікова, В. І. Терещука; Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики». – К. : Таксон, 2018. – 88 с.
28. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління: тексти лекцій / Г.В. Єльнікова. – Х.: Видавн. група «Основа», 2004. – 128 с.
29. Костюченко А.М. Специфіка маркетингу освітніх послуг та сучасні проблеми освіти в Україні в умовах ринкового середовища / А.М. Костюченко // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2010. – №2. – С. 43–49.
30. Кравченко Л.М. Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти : монографія / Л.М. Кравченко. – Полтава : Техсервіс, 2006. – 422 с.
31. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О.І. Мармаза. – Х. : Видав. гр. «Основа», 2004. – 240 с.
32. Мармаза О.І. Проектний підхід до управління навчальним закладом / О.І. Мармаза. – Х. : Видав. гр. «Основа», 2003. – 80 с.
33. Маслікова І. Моніторингова система освітнього менеджменту / І. Маслікова. – Х. : Основа, 2005. – 144 с.
34. Моніторинг в освіті: сучасний контекст і технологія проведення / За заг. ред. І.В.Соколової, Л.В.Задорожної-Княгницької. – Маріуполь: МДУ, 2016. – 185 с.
35. Мороз І.В. Менеджмент і маркетинг освіти: навчально-методичний посібник / І.В. Мороз. – К. : Освіта України, 2009. – 192 с.
36. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом : навчальний посібник / Т.М. Десятков та ін. – Харків : Видавнича група «Основа», 2003. – 240 с.
37. Національний освітній глосарій: вища освіта / [авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий та ін. ; за ред. В.Г. Кременя] ; МОН України, НАПН України, Нац. Темпус-офіс в Україні. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Плеяди, 2014. – 100 с.
38. Освітній менеджмент в умовах змін : навч. посібник / Л. Калініна та ін.; за заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової та ін. – Луганськ, 2011. – 308 с.
39. Пурій Г.М. Основні тенденції та особливості розвитку ринку освітніх послуг в Україні / Г.М. Пурій, І.І. Огар // Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 20 жовтня 2018 р.): у 5 ч. – Полтава: ЦФЕНД, 2018. – Ч. 2. – 63 с. – С. 60-62.
40. Управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу : моделі, соціокультурні процеси, технології : наук.-метод. посібник / Л.М. Калініна та ін. ; за наук. ред. проф. Л.М. Калініної. – Київ, Володимирець : Інформатордор, 2011. – 560 с.
41. Управління навчальним закладом : Навчально-методичний посібник. У двох частинах. / О.І.Мармаза, О.М.Касьянова, В.В.Григораш та ін. – Х. : Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 312с.
42. Хочу бути успішним керівником / уряд.: Л.Галіцина, О.Коба. – К.: Шк. світ, 2008. – 128 с.
43. Цехмістрова Г.С. Управління в освіті та педагогічна діагностика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Г.С. Цехмістрова, Н.А. Фоменко. – К. : Слово, 2005. – 277 с.

Інтернет ресурси:

44. Вербицький В.В. Сутність управління навчальним закладом / Вербицький В.В. // Електронне наукове видання : Науковий вісник Донбасу. – 2010. – №3. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN11/10vvvunz.pdf>.
45. Кравченко К.В. Управління конкурентоспроможністю вищого навчального закладу / Кравченко К.В. // Електронне наукове видання : Науковий вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN15/11kkvvunz.pdf>.
46. Про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Закон України від 01.07.2014, № 1556-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

47. Про загальну середню освіту [Електронний ресурс]. – Закон України від 13.05.1999, № 651-ХІV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

48. Про освіту [Електронний ресурс]. – Закон України від 23.05.1991, №1060- ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/page>.

49. Про фахову передвищу освіту [Електронний ресурс]. – Закон України від 06.06.2019, №2445-VІІІ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>

Викладач _____ к.е.н., доцент Пурій Г.М.

Схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол № 10 від 21 жовтня 2020 року

Зав. кафедри економіки та менеджменту _____ д.е.н., проф. Кишакевич Б.Ю.